

1 א מ"י פ"ב מהלכות פרה הלכה ו':

ה ב מ"י פ"ב מהלכות כלים הלכה י':

ט ג מ"י פ"ו מהלכות כלים הלכה ה':

י ד מ"י פ"ב מהלכות פרה הלכה ד':

הגהות הב"ה

(ה) גמ' מקל שעשאו יד:

מוסף רש"י

מספורת של פרקים. ששני פקיעים שלה מתפרדים (קמ"ו ח). ואיזמל של רהיטני. פליגה על אומנים מריסים. שמתים האזמל לתוך בין שני עינים העשויין לכן ולאחר מלאכתו נטלו ומציעו (ט"ו). מלאכה בשעת מלאכה. האילו ואין לרביץ להים מחוברין חוץ לכו שני כלים ואין חיבור ולפי' שמחברין, מלאכתו נטלו ומציעו (ט"ו). דע"כ שלא בשעת מלאכה דומיא דשעת מלאכה קאמרי, ובשעת מלאכה מחברין הן, וגורו לחומרה על היתמחה בלתי חיבור ועל הוהה דלא ליהו חיבור, ומאשח הכי קמי חיבור לטומאה לעולם ואין חיבור להוהה לעולם (ט"ו).

מוסף תוספות

א. לפיחא קא מוכרין. רש"י. ב. ושמעתי מיהו המגופה של חבית קא מוכרין, ומיזי מייחז לה על הא דמבירו הביחא בבורטיא. רש"י. ג. אלא דהיא בגוף חביתה מיהו שאוסר רב ששת ואפי"ה פריכי עלי' מהא דרשב"ג. דשרי להחיי ראשה בסייף, ואם איחא דרשב"ג לא איירי אלא במגופה מאי פריקין מינה לרב ששת. מ"י ה"ק. ט. [ב]פותח בית הצואר. מוס' הא"ש. ה. דבית הצואר זה גיב אינו מן החלוק עצמו אלא מחובר לו כמגופה לחבית. מ"י ה"ק. ו. א"כ שאינו מגופה של חלוק. מ"י ה"ק. ז. שהוא הכל כלי אחד. רש"י. ש. שאפי"כ שבת הצואר זה אינו מגוף החלוק. מ"מ מחובר הוא לגמרי עמו. מ"י ה"ק. ח. לפי שאין המגופה מגופה של חבית עצמה. רש"י. ט. כיון שאינו עשוי להכניס ולהוציא. מ"י ה"ק. י. ובברייתא קא מפרש עד שיתחיל להחיי, רמיה א"כ דייקא דאפי"כ שלא בשעת מלאכה חיי חיבור, משי"ה קא מייחז בריחא ולא מייחז מתני'. רש"י. יא. והא דפריך לעיל מקודום אשכל של כובסים, מ"ש קא פריך, דקודום אפי"כ דצריך ל"י לא הוי חיבור, מ"ש שלל של כובסים. מוס' הא"ש. יב. איכא למידיק, וליעביד חיבור לטומאה ואינו חתוך להויה. רש"י. יג. ומדרבנן הוא דגורו דלהוי חיבור אפי' שלא בשעת מלאכה לטומאה ולא להוהה, משום חיכה. מוס' הא"ש. טו. ואומל של רהיטני. מוס' הא"ש. יז. פריך שפיר דאי חיבור

הוא מדאורייתא לטומאה,

מה:

ובי מה בין זו למגופת חבית. פי' בקונטרס דמניא לקמן צפרק חבית (דף קמ"ו. ושם) רש"י אומר ממיהו צסיף ומניחה לפני האורחין ואין נראה לר"י דא"כ מאי משני זה חיבור וזה אינו חיבור

התם נמי חיבור הוא דרשב"ג שרי להחיי אפילו גוף החבית עם

המגופה כדמוכח התם דבעו מיינה מרז ששת מכו להמיכרו חביתה צבורטיא כו' אמר להו לפתחא קא מכוין ואסור ופריך מהא דשרי רש"י ג להחיי ראשה צסיף ומשני התם ודאי לעין יפה יפה קא מכוין אבל הכא' אי לעין יפה קא מכוין לפתחיה מיפתח והא דאסר למיכרו חביתה היינו צגוף החבית לחביתה חבית גופא משמע^[1] ועוד דמגופה שרי דתנן במתני' אין נוקצין מגופה של חבית דברי רבי יהודה וחכמים מתיירין' משמע דשרי רש"י אפי' צגוף החבית דלעין יפה קא מכוין והכי הוה ליה לשנויי בשמעמין הכא' לפתחא מכוין התם לעין יפה מכוין ופיר"ת וכי מה בין חבית (גם זה עם) אין נוקצין מגופת חבית דברי ר' יהודה וחכמים מתיירין^[2] ואי"ת [התם] לכ"ע לא מייחז טחאת כדאמר רש"י בגמ' דבר תורה כל אינו פתח אבל הכא פתח בית הוואר עשוי הוא להכניס ולהוציא ואם כן מאי קשיא ליה ויש לומר דהכי פריך כיון דמייחבת טחאת צפומה בית הווארי משום דעשוי להכניס ולהוציא א"כ נמי גבי מגופה אס עשוי להכניס ולהוציא הוה חיז צפומת הלכך השתא נמי שיהו עשוי אלא להוציא הוה לאסור מדרבנן ומשני זה חיבור' וזה אינו חיבור שהמגופה אינה מן החבית ואפילו אס היה עשוי נקב צפומגופה להכניס ולהוציא לא היה חייב טחאת^[3] לך שרו רבנן^[4]: **חיבור** עד שיתחיל להחיי. האי חיבור היינו לטומאה ולא

להוציא דמתן במסכת פרה (פ"ב דמסכת פרה ו"ל משום דלא קמני צה עד שיחמיל להחיי ולא הוה מצי לאוכוחי מינה דשלא צשעת מלאכה נמי חיבור': **אמר רב יהודה אמר רב רבי מאיר היא.** אהיא דשלל של כובסים קאי וכן פירש בקונטרס דצההוא דמקל שמה אפי' רבי שמעון מודה דכיון שצריך הקודום למקל הוי חיבור^[5]: **עבדו רבנן היברא בוי.**^[6] וגבי שלל של כובסין איכא נמי היכרא מה שאינו חיבור והכא גבי כירה לא שייך הך היכרא דלית ביה הזאה^[7]: **אי חיבור הוא אפי' להזאה נמי בוי.** קשה לר"י דצשלל של כובסין נמי תקשה לן הכי אי חיבור הוא אפילו להזאה נמי אי לאו חיבור הוא לטומאה נמי לא^[8] וכך נמי דקאמר דבר תורה בשעת מלאכה חיבור צין לטומאה צין להזאה אמאי לא קאמר דצין צשעת מלאכה צין שלא צשעת מלאכה גזרו צה רבנן טומאה כי היא דשלל של כובסין ותיירן ר"י דשלל של כובסין ודאי לא הוי חיבור אלא מדרבנן אפילו צשעת מלאכה שאינם

כריסים זה לזה ולהכי מדמה לה לבית הפך ולבית התבלין שכל אחד חיבור^[9] אבל מספורת של פרקים^[10] פשיטא ליה דצשעת מלאכה הוי חיבור דבר תורה כיון שמשמשין שניהם תשמיש א' וצריכים זה לזה צשעת מלאכה^[11] מה שאין כן צשלל של כובסים שאין תשמיש בגד זה כריך לזה כלל והא דפריך אי לאו חיבור הוא אפילו לטומאה נמי לא לכו דוקא ועיקר קושייתו הוא דאמאי אינו חיבור להזאה^[12] ורשב"י מפרש דגבי שלל של כובסין אחי ליה שפיר אע"ג דאינו חיבור להזאה משום דלא הוי חיבור מן המורה גזרו רבנן שיהא חיבור לטומאה כיון שכל בגד טומא צפני עצמו מן המורה אבל גבי מספורת פריך שפיר אי לאו חיבור הוא מדאורייתא אס כן אמאי גזרו חכמים טומאה כלל דהא כל פרק צפני עצמו טהור מדאורייתא לרבנן דתנן צבמס' כלים צפ"ג א (מ"ב) מספורת שנחלקה לנים רבי יהודה מוטמא וחכמים מטהרים אף על גב דאיכא למימר דהתם מייירי כשאינה של פרקים ולפי זה הא דאמר השחור והווג של מספרים אף על פי שנחלקו מלאכה טהור גמור הוא ואין לריך הזאה כלל מ"מ כשחורים ועושים צו מלאכה חוזר לטומאתו ישנה והחמירו חכמים שצשעת מלאכה ישנה שלא תועיל לו הזאה שלא צשעת מלאכה כיון שאינו חיבור דבר תורה וגזרו על הזאה צשעת מלאכה אטו הזאה שלא צשעת מלאכה. רש"י א: **דבר תורה בשעת מלאכה חיבור.** תימה מאי שגא ממוכני דאמר (לעיל דף מד): צומן שהיא נשמטת דאינו חיבור וצריך לחלק: ועל

במה טומונין פרק רביעי שבת

מה צין זו למגופת חבית. דמניא צפרק חבית צשצברה (לקמן דף קמ"ו). מניא אדם חבית ומתיו את ראשה צסיף ומניחה לפני האורחים: מגופה אינה מן החבית עצמו ואע"פ שצבוקה צו אינו חשוב חיבור שהרי לינטל עומדת אבל הבגד כשנארג כולו חבור: **שלל של כובסים.**

דרכס לשלול הצגדים זה עם זה קטנים עם הגדולים כדי שלא יאצדויו: **ובגד ששפרו צנלאים.** והן שמי חמיכות של צגד למר ששפרו צחוט של פשתן דודאי סופו ליקרע ולהפרד זה מזה משום אסור כלאים וכן שלל של כובסין סופן להפרד אפי"ה חיבור לטומאה ואס נטמא זה נטמא זה: **עד שיחמיל להסיר.** דמעשה מוציא מיד מעשה ומיון שהחמיל להחיי גלי על ידי מעשה דלאו מד צגד הוא: **שלא צשעת מלאכה.** כגון שלל של כובסין שלא הוצרך לשלולו אלא משום שעת כיצום ואפילו הכי חשיב ליה חיבור אחר כיצום: **מקל של עצים צעלמא: שעשאו יד לקודום.** שלא קצעו למוכו: **חיבור צשעת מלאכה.**

ואע"פ דצנאפי נפשיה פשוטי כלי עץ לא מקצלי טומאה הכא צית יד הוא ונתרצו ידות לכל מורת כלי או האוכל צפי העור והרטוב (חולין ק"ח). לנורקו. למקל ומצניע הקודום לצדו: **ניחא להו.** שיהו שלולין: **דאי מיטעפי הדר מחזור להו.** ע"י השלל הזה: **למא שמעסין.** דלקמיה מאלו מנא להא כו': **כל המחובר לו.** כגון שלל של כובסין דאמנן לעיל חיבור ונטמא אף זה שלא נגעה צו הטומאה. ואי לאו דחיבור הוא הוי טהור ואע"ג דנגע צנאי דאין כלי מקבל טומאה אלא מאצ הטומאה: **צית הפך וצית הסצנלן וצית הנר צצכירה.** כירה זו מיטלטלת היא ומחוברין לה כלי חרס קטנים. צית הפך שמוצינן צתוכו שמן להפשיר: **מוטמאין צנגע.** אס נפלה טומאה צאורין או לאחיר הכירה ונגעה הטומאה לשולי הכירה נטמאו גם אלו או נגעה טומאה לשוליים של אלו נטמאת הכירה: **ואין מוטמאין.** צטומאת הכירה כלומר

צטומאת האחיר שאס נפל סרך צאחיר הכירה ולא נגעה הטומאה צדופניה היא טמאה דכלי חרס מוטמא צאחיר והן טהורין שאין חיבור לה אלא לעינן מגע דמפרש טעמא לקמיה: **ור' שמעון מטהר.** צנגע את מי שלא נגעה צו הטומאה דכל חד כלי צנאפי נפשיה הוא. אלמא לצי מאיר חיבור ופליגי עליה: **אפי' צאחיר ליעמו.** מחמת כירה אס נטמאת כירה מציורה צלא נגיעה: **דאחיר צהו.** דליהו חיבור מדרבנן: **עבוד צהו רצנן היכרא.** דלא עבדו להו ככירה ממש ליטמא צאחיר כי היכי דלידעו שחיבור מדצריהם ולא לשרוף על טומאתן תרומה וקדשים: **איזמל של רהיטני.** פליגי"ה שממתיקס צה את התריסין ונותנין הצרול לתוך דפוס של עץ המתוקן לו ולאחר מלאכתו נוטלו הימנו: **חיבור לטומאה.** נטמא זה טמא זה: **ואין חיבור להואה.** וצריך להוות על שניהם: וגזרו

אינו חיבור וצפני עצמו ולהכי אינו חיבור להזאה כיון דמדאורייתא אינו חיבור^[10] אבל מספורת של פרקים^[10] פשיטא ליה דצשעת מלאכה הוי חיבור דבר תורה כיון שמשמשין שניהם תשמיש א' וצריכים זה לזה צשעת מלאכה^[11] מה שאין כן צשלל של כובסים שאין תשמיש בגד זה כריך לזה כלל והא דפריך אי לאו חיבור הוא אפילו לטומאה נמי לא לכו דוקא ועיקר קושייתו הוא דאמאי אינו חיבור להזאה^[12] ורשב"י מפרש דגבי שלל של כובסין אחי ליה שפיר אע"ג דאינו חיבור להזאה משום דלא הוי חיבור מן המורה גזרו רבנן שיהא חיבור לטומאה כיון שכל בגד טומא צפני עצמו מן המורה אבל גבי מספורת פריך שפיר אי לאו חיבור הוא מדאורייתא אס כן אמאי גזרו חכמים טומאה כלל דהא כל פרק צפני עצמו טהור מדאורייתא לרבנן דתנן צבמס' כלים צפ"ג א (מ"ב) מספורת שנחלקה לנים רבי יהודה מוטמא וחכמים מטהרים אף על גב דאיכא למימר דהתם מייירי כשאינה של פרקים ולפי זה הא דאמר השחור והווג של מספרים אף על פי שנחלקו מלאכה טהור גמור הוא ואין לריך הזאה כלל מ"מ כשחורים ועושים צו מלאכה חוזר לטומאתו ישנה והחמירו חכמים שצשעת מלאכה ישנה שלא תועיל לו הזאה שלא צשעת מלאכה כיון שאינו חיבור דבר תורה וגזרו על הזאה צשעת מלאכה אטו הזאה שלא צשעת מלאכה. רש"י א: **דבר תורה בשעת מלאכה חיבור.** תימה מאי שגא ממוכני דאמר (לעיל דף מד): צומן שהיא נשמטת דאינו חיבור וצריך לחלק: ועל

גם להזאה היא חיבור, ואם אינו חיבור כלל מדאורייתא, אמאי גזרו בו רבנן טומאה כלל. מוס' הא"ש. י"ז. [1]ה"ק, ואפי' תרצה לדחות דלאו חיבור הוא ולהכי לא הוי חבור להזאה, אי"כ אפי' לטומאה נמי לא, דהא כל היכא דאמרת חבור לטומאה אמרי' נמי דהי"ה להזאה. ריב"ז.

מסורת הש"ס

א) נשקלין פ"ב מ"ו ע"ג,

ב) וגי' העיור צבוק שלל מן שלל כובסין והבגד הוא

תפור צנלאים חיבור לטומאה

וסי', א) גלים פ"ב מ"ג,

ד) כלים פ"ה מ"ג, ס) לקמן

מ: נשמי צרימות הן

ח) כוספתא דכלים צ"מ פ"ג,

ו) וצנילא ג. פירש"י צבט"א

צלע"ז ע"ש,

גליון הש"ס

גמ' עבדו כהו רבנן היברא.

לעיל דף טו ע"א דהה דף גז

ע"א: תוס' ד"ה אי חיבור

ובי' וצריבים אי חוה בשעת

מלאכה. ע"י צילה דף כג

ע"כ מוס' צ"ה משום שלמה

כלים:

לענין רש"י

בשט"א (במסורה"ש)

הכלבה (תפירה גסה).

פליגי"ה. מקצועה.

רב נסים גאון

אי ככירה דמו אפילו באחיר נמי ליטמו. ויקך דילה משתתח בחרתה כתינים וכל כלי חרש אשר יפול מהם אל חרבו, מתוכו הוא מיטמא ואינו מטמא מאחוריו כו'. יכול אף הכלים היו מיטמאין באחיר כלי חרש, תלמוד לומר [והאובל] ואובלין מיטמאין באחיר כלי חרש ואין מאחוריו כו'. יכול אף הכלים היו מיטמאין באחיר כלי חרש, שנינו כלי חרס [והאובל] ואובלין מיטמאין שיהו ומטמאין באחיר, ומצאנו בפרק צריאת השבת (דף י"ז ט"ז).

המשנה והתוס' מליאה מעיניו זה. ובתלמוד בפרק ראשון מן שחיטת חולין (דף כ"ד) שנו במשנה הטהור בכל הכלים טמא בכלי חרס, ובברייתא גרסין ת"ר אירי כלי חרס טמא וגבר טהור.

רבינו הגנאל

מפני שהוא מחובר בבגד, אבל מגופת החבית שאינה מן החבית עצמה מותר לפתחה בשבת. רבי ליה ו' ירמיה לר"ז שלל הכובסין כו' עד המקל שישאו יד לקודום כו'. פירוש די הכובסין שוללין ויריעות זו עם זו כרי שיהו חתוין לכביסה ואינה תפירה אלא שיליהן (מ"ק כ"ב) על המתים כולן שולל לאחר שבעה, ומשני ליה ו' וירא מקל שעשאו יד לקודום כיון שמשלים שמו יטנפו חיזור ויחזורום. מאן תנא כל המחובר לו הרי הוא כמורה אמר רב ר"מ היא, ונתחה ופשוטה היא. ת"ר מספורת של פרקים, פי' שמתפרק זה הוה, וכן באיזמל של הויטני, חיבור לטומאה ואם נטמא אחד נטמא האחר, ואינו חיבור להזאה. פירשה רבא דבר תורה בשעת מלאכה, כלומר בשעת צבונו בתן חיבור הן לטומאה ולהזאה, שלא בשעת מלאכה אינן חיבור, לא לטומאה ולא להזאה,

